

Nacionālās programmas projekts
"Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības
kvalitātes paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai"
Līguma Nr. 2005/0001/VPD1/ESF/PIAA/05/NP/3.2.6.1/0001/0001/0154

Kvalitatīvās izpētes metodes saturiskie jautājumi

Rīga
2007

L A T V I J A S
R E P U B L I K A

I Z G L Ī T Ī B A S
U N
Z I N Ā T N E S
M I N I S T R I J A

Profesionālās izglītības
administrācija

Šis izdevums ir tapis nacionālās programmas projekta
"Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes
paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai"
līguma Nr. 2005/0001/VPD1/ESF/PIAA/05/NP/3.2.6.1/0001/0001/0154 ietvaros

Projektu finansē Eiropas Savienība no Eiropas sociālā fonda un Latvijas valsts

Par šī izdevuma saturu pilnībā atbild
Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības administrācija

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz projektu
"Vienotas metodikas izstrāde profesionālās izglītības kvalitātes
paaugstināšanai un sociālo partneru iesaistei un izglītošanai" obligāta

© Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības administrācija, 2007

Pētījuma pasūtītājs: Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības administrācija
Lomonosova iela 1/6, LV-1019, Rīga

Pētījuma veicējs: SIA "Baltijas Konsultācijas"
Kr. Valdemāra 33-7, LV-1010, Rīga

Saturs

Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi izglītības ekspertam	4
Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi nozares ekspertam	6
Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi pētāmās nozares uzņēmumu pārstāvjiem	7

Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi izglītības ekspertam

1. Kādas profesijas pārstāvjus izglīto jūsu izglītības iestāde, kādas izglītības programmas piedāvā apgūt?
2. Kāda ir jauniešu interese par jūsu piedāvātajām izglītības programmām? Vai jūsu izglītības iestādē ir grupu komplektācijas problēmas? Ja ir – kā Jūs skaidrotu šīs problēmas cēloņus?
3. Kā vērtējat ar pārtikas nozari saistīto apgūstamo profesiju prestižu? Kādi tam ir iemesli?
4. Cik daudz no izglītības iestādes absolventiem pēc izglītības iestādes beigšanas aiziet strādāt uz pārtikas nozares uzņēmumiem? Kā Jūs komentētu šo tendenci? Ko dara pārējie?
5. Kādos ar pārtikas pārstrādi saistītos uzņēmumos strādā jūsu izglītības iestādes absolventi?
6. Kāds ir vissvarīgākais kritērijs, lai darba devējs pieņemtu darbā darbinieku ražošanā?
7. Kādi ir citi svarīgākie kritēriji, lai darba devējs pieņemtu darbā darbiniekus pārtikas uzņēmumos Latvijā (atzīmes izglītības dokumentos, darba prasmju demonstrējums, labas rekomendācijas, prasības pret darba algu, personiskais iespaids, profesionālās prasmes, darba pieredze, svešvalodu zināšanas u.c.)?
8. Kā vērtējat jūsu un citu izglītības iestāžu piedāvāto izglītības programmu atbilstību pārtikas nozares uzņēmumu vajadzībām? Kā Jūs pamatotu savu viedokli?
9. Kāda ir absolventu zināšanu prasmju un iemaņu atbilstība nozares darba tirgus prasībām? Kā Jūs pamatotu savu viedokli?
10. Kas izglītības iestādes absolventiem trūkst vairāk, kad viņi sāk strādāt pārtikas uzņēmumos: zināšanas, attieksme vai motivācija (profesionālā kompetence, vēlme pilnveidot savu kvalifikāciju, spēja iekļauties kolektīvā u.c.)? Kā Jūs skaidrotu iemeslus?
11. Kā vērtējat izglītības iestādes absolventu pārkvalifikācijas iespējas?
12. Kā vērtējat specializācijas iespējas un nepieciešamību?
13. Kādas ir nozares darbaspēka tālākizglītības un karjeras izaugsmes iespējas?
14. Vai zemāk nosauktie faktori ir nepilnības vai problēmas profesionālās vidējās un arodizglītības iestādēs Latvijā:
  - informācijas trūkums par izglītības ieguves iespējām,
  - pārāk plaša specializācija,
  - pārāk šaura specializācija,
  - ierobežota izglītības pieejamība un izvēle reģionos,
  - pārāk novecojusi un neatbilstoša materiāli tehniskā bāze,
  - izglītojošā personāla trūkums (izglītotāju trūkums, to nepietiekama kvalifikācija),
  - prakses vietu trūkums,
  - praktisko un teorētisko mācības līdzsvara trūkums izglītības programmās u.c.
15. Vai jūsu izglītības iestādes izglītojamiem ir bijušas problēmas atrast prakses vietas?
16. Ar kādiem uzņēmumiem jūsu izglītības iestāde sadarbojas prakses vietu nodrošināšanas u.c. jomās?
17. Kā kopumā vērtējat sadarbību starp darba devējiem un izglītojamiem šādās jomās:
  - prakses organizēšanas iespējas,
  - nozares tehnoloģiju izmantošana izglītības procesā,
  - nozares speciālistu iesaistīšana izglītības procesā.

18. Kādas ir izglītības iestāžu un uzņēmumu iespējamās sadarbības formas, iespējamie sadarbības šķēršļi? Kādas ir iespējas tālākajai attīstībai?
19. Vai jūsu izglītības iestādei ir sadarbība ar ārvalstu izglītības iestādēm? Kāds ir šīs sadarbības raksturs?
20. Vai varat nosaukt kādus ierobežojumus izglītībai (izglītības pieejamībai, izglītības dokumentu starptautiskajai atzišanai u.c.)?
21. Kādas problēmas pastāv izglītības sistēmā Latvijā kopumā (saikne starp izglītību un zinātnisko pētniecību u.c.)?
22. Kādas tendences nozares un uzņēmumu attīstībā var ietekmēt jūsu izglītības iestādes piedāvāto izglītības programmu saturu?
23. Vai plānojat ieviest kādas jaunas izglītības programmas turpmāko 5 gadu laikā?
24. Vai plānojat atteikties no kādam izglītības programmām turpmāko 5 gadu laikā?
25. Kādu bruto darba algu gribētu saņemt jūsu izglītības iestādes absolventi, strādājot pārtikas nozares uzņēmumos?
26. Kāds ir pārtikas ražošanā strādājošo vidējais atalgojuma līmenis?
27. Kādas ir Jūsu prognozes par atalgojuma izmaiņām pārtikas ražošanas nozares uzņēmumos tuvākajā laikā?
28. Vai ir atšķirības atalgojuma apjomā ražošanas līmenī nodarbinātajiem atkarībā no uzņēmuma atrašanās vietas un strādājošo formālās izglītības?
29. Vai pārtikas nozares uzņēmumiem trūkst darbinieki? Kā Jūs skaidrotu šīs tendences cēloņus? Kādu darbinieku trūkums izjūtams visāsāk?
30. Kādas ir galvenās pārtikas nozares uzņēmumu problēmas, lai piesaistītu darbiniekus?
31. Kādi faktori nosaka nozares uzņēmumu iespējas piesaistīt darbinieku?
32. Cik daudz darbiniekiem, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumos, nav nepieciešamā kvalifikācija (formālā izglītība)?
33. Vai starp izglītības iestādēm Latvijā vērojamas reģionālas atšķirības? Ja "jā", tad kādas un kāda ir to ietekme?

Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi nozares ekspertam

1. Kā kopumā vērtējat pārtikas nozares attīstības tendences un perspektīvas Latvijā tuvākajā nākotnē? (Nozare strauji attīstīsies, attīstīsies vai neattīstīsies.)
2. Kādi, Jūsaprāt, būs svarīgākie nozares izmaiņu cēloņi? (Izmaiņas sortimentā, jaunu noieta tirgu apgūšana, konkurences ietekme, kvalitātes rādītāju uzlabošana, mārketinga stratēģijas pilnveidošana, pirktspējas pieaugums, plašāka reklāmas kampaņa, tirgus konjunktūras izmaiņas, uzņēmējdarbības izmaksu izmaiņas u.c.)
3. Vai dažādiem pārtikas nozares sektoriem (maizes, gaļas, zivju, augļu un dārzeņu, piena un dzērienu ražošana) prognozējat dažādas attīstības perspektīvas? Kuriem un kādas?
4. Kādi būtu šo atšķirīgo attīstības prognožu un tendenču iemesli?
5. Kādas ir kompāniju saplūšanas tendences pārtikas nozarē Latvijā?
6. Kā vērtējat jauno tehnoloģiju un inovāciju ieviešanas procesu pārtikas uzņēmumos Latvijā?
7. Kā vērtējat investīciju apjomu, tā izmaiņu tendences pārtikas nozares uzņēmumos Latvijā?
8. Kā Jūs vērtētu investīciju ietekmi pārtikas nozares uzņēmumos Latvijā?
9. Kā Jūs vērtētu pārtikas nozares attīstības galvenās attīstības tendences Latvijā, salīdzinot ar tendencēm ES un pasaulē? (Nozares attīstības dinamika, IKP īpatsvars, inovāciju līmenis utt.)
10. Kā vērtējat Latvijas pārtikas ražojumu eksporta apjoma tendences? Vai tās pieaugs, samazināsies vai paliks tādā pašā līmenī?
11. Kuriem pārtikas ražošanas sektoriem ir lielāks eksporta potenciāls?
12. Kuriem pārtikas ražošanas uzņēmumiem ir lielāks eksporta potenciāls? Kāpēc?
13. Kādas ir Jūsu prognozes par atalgojuma izmaiņām nozarē tuvākajā laikā?
14. Kāds ir ražošanā strādājošo vidējais atalgojuma līmenis?
15. Vai ir atšķirības atalgojuma apjomā ražošanas līmeni nodarbinātajiem atkarībā no uzņēmuma atrašanās vietas un strādnieku formālās izglītības?
16. Vai pārtikas nozares uzņēmumiem trūkst darbinieki? Kādu darbinieku trūkums izjūtam visāsāk?
17. Kādas ir galvenās pārtikas nozares uzņēmumu problēmas, lai piesaistītu darbiniekus?
18. Kādi faktori nosaka nozares uzņēmumu iespējas piesaistīt darbiniekus?
19. Cik daudz darbiniekiem, kas strādā pārtikas ražošanas uzņēmumos, nav nepieciešamā kvalifikācija (formālā izglītība)?
20. Kā vērtējat profesionālo vidējo un arodizglītības iestāžu un augstskolu spēju sagatavot darba tirgus prasībām atbilstošus jaunus speciālistus?
21. Kāda ir izglītības iestāžu un uzņēmumu sadarbība – esošās un iespējamās sadarbības formas, iespējamie sadarbības šķēršļi? Kādas ir iespējas tālākajai attīstībai?
22. Vai pārtikas nozares uzņēmumiem Latvijā vērojamas reģionālas atšķirības? Ja "jā", tad kādas un kāda ir to ietekme?
23. Kāda ir dažādu normatīvo aktu ietekme uz pārtikas nozares (kopumā un pa sektoriem) uzņēmumu attīstību?

Kvalitatīvās izpētes metodes – dziļās intervijas – saturiskie jautājumi pētāmās nozares uzņēmumu pārstāvjiem

1. Kādas galvenās problēmas, kas saistītas ar jūsu uzņēmumā nodarbinātajiem, Jūs varētu nosaukt? Kā Jūs raksturotu šo problēmu cēloņus?
2. Kādu nozares profesiju pārstāvji un cik strādā jūsu uzņēmumā? Vai tiem ir izstrādāti darba apraksti? Ja nav, kāpēc?
3. Kādu profesiju pārstāvju pašlaik trūkst jūsu uzņēmumā? Kāpēc?
4. Kā jūsu uzņēmumā tiek plānots darbinieku skaits? Cik gadus uz priekšu tas tiek plānots? Vai plānojat palielināt (samazināt) darbinieku skaitu? Kad un par cik? Kādi tam ir iemesli?
5. Cik jums ir svarīgi, lai ražošanā nodarbinātajiem būtu atbilstoša formālā izglītība? Kāpēc?
6. Cik daudziem no jūsu uzņēmumā strādājošiem nav atbilstošas formālās izglītības? Kā Jūs komentētu iemeslus, kāpēc izveidojusies šāda situācija?
7. Kādas izglītības iestādes (Latvijā un ārzemēs) ir beiguši jūsu uzņēmumā strādājošie darbinieki? Vai varat nosaukt aptuveno strādājošo skaitu, cik beiguši nosauktās izglītības iestādes?
8. Ar kurām profesionālās izglītības iestādēm un citiem uzņēmumiem (mācību centriem, personāla atlases uzņēmumiem u.c.) nozarē jūsu uzņēmums sadarbojas kvalificēta darbaspēka iegūšanā pašlaik?
9. Kā Jūs vērtējat, vai Latvijā iegūstamā izglītība nodrošina jūsu uzņēmuma darbinieku profesionālo zināšanu un prasmju apgūšanu šādos līmeņos:
  - vadības līmenī,
  - administratīvajā līmenī ar augstāko izglītību,
  - administratīvajā līmenī ar profesionālo vidējo un arodizglītību,
  - speciālistu līmenī ar augstāko izglītību,
  - speciālistu līmenī ar profesionālo vidējo un arodizglītību,
  - ražošanas līmenī.

Kādi būtu Jūsu komentāri par šāda vērtējuma iemesliem?

10. Kā Jūs komentētu, vai nosauktie faktori ir definējami kā problēmas un nepilnības nozarei atbilstošās profesionālās vidējās un arodizglītības iestādēs un augstskolās Latvijā:
  - informācijas trūkums (potenciālajiem audzēkņiem, darba devējiem, sabiedrībai kopumā) par izglītības ieguves iespējām,
  - pārāk plaša specializācija,
  - pārāk šaura specializācija,
  - ierobežota izglītības pieejamība un izvēle reģionos,
  - pārāk novecojusi un neatbilstoša materiāli tehniskā bāze,
  - izglītojošā personāla problēmas (pasniedzēju trūkums, to nepietiekama kvalifikācija),
  - prakses vietu trūkums,
  - praktisko un teorētisko mācību līdzsvara trūkums izglītības programmās.

Vai varat nosaukt kādas citas problēmas, kas raksturīgas dažādu līmeņu izglītības iestādēm Latvijā? Kuras no problēmām, Jūsprāt, ir aktuālākās, kā Jūs pamatotu savu viedokli?

11. Kāda ir jūsu uzņēmuma pieredze sadarbībā ar izglītības iestādēm? Kādos sadarbības veidos esat iesaistījušies? Kurus no tiem uzskatāt par veiksmīgākiem un perspektīvākiem?
12. Vai Jūs būtu gatavs iesaistīties jaunas izglītības programmas, kas saistītas ar Jūsu pārstāvēto darbības jomu, izstrādē? Kā Jūs komentētu savu izvēli? Kas Jūs motivētu sadarboties ar izglītības iestādēm?
13. Kā Jūs vērtējat, cik lielā mērā jūsu uzņēmumā iespējams apgūt papildus zināšanas, prasmes un profesionālās kompetences, lai darbinieki kvalificēti veiktu darbu?
14. Kādi specifiski profesionālo zināšanu un iemaņu paaugstināšanas kursi ir vajadzīgi Jūsu uzņēmumam?
15. No kādām ar nozari saistītām profesijām plānojat atteikties turpmāko 3–5 gadu laikā? Kāpēc?
16. Kādas jaunas ar nozari saistītas profesijas jūsu uzņēmumā būs nepieciešamas tuvāko 3–5 gadu laikā? Kāpēc? Ar kādām profesionālās izglītības iestādēm un citiem izglītotajiem Latvijā un/vai ārvalstīs Jūs sadarbosieties, ieviešot jaunu profesiju?
17. Kādu citu, saistīto¹ profesiju darbiniekus jūsu uzņēmums pieņemtu darbā un piedāvātu viņiem pārkvalifikācijas iespējas? Cik ilgs laiks, pēc Jūsu domām, nepieciešams, lai saistīto profesiju darbinieki sasniegtu konkrētu kvalifikācijas līmeni?

---

¹ Saistītās profesijas – kvalificēti nodarbošanās veidi ar kopīgu pamatzināšanu, prasmju un profesionālo kompetenču bāzi, kuru paplašinot izglītības un/vai pieredzes ceļā, var iegūt citu profesionālo kvalifikāciju. Piemēram metālapstrādē virpotājs var veikt frēzētāja pienākumus pēc papildu izglītošanās.

Pasūtītājs: Izglītības un zinātnes ministrija
Mākslinieciskais dizains un datorgrafika: Gatis Greibers
Redaktore: Silvija Siliņa
Kompaktdiska ieraksta nodrošinājums: SIA ENIX